

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lipca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa M.R.
przeciwko T. S.A. z siedzibą w K.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 28 lipca 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 8 września 2016 r., sygn. akt I ACa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Powódka M.R. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 8 września 2016 r. oddalającego jej apelację od wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 14 grudnia 2015 r. Sąd Okręgowy oddalił jej powództwo przeciwko T. S.A. z siedzibą w K. o zapłatę kwoty 128.250 zł tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie przez pozwanego z części nieruchomości powódki, na której usytuowane są elementy sieci energetycznej stanowiące własność pozwanego. Sądy obydwu instancji – jakkolwiek z różnych przyczyn i w oparciu o różne w treści ustalenia faktyczne - przyjęły, że poprzednik prawny pozwanego objął infrastrukturę elektroenergetyczną w posiadanie w dobrej wierze, co doprowadziło do zasiedzenia służebności o treści odpowiadającej służebności przesylu. W ocenie Sądów, okoliczność ta wykluczyła możliwość skutecznego żądania przez powódkę od pozwanego wynagrodzenia za korzystanie z należącej do niej nieruchomości (art. 224 k.c.).

W skardze kasacyjnej opartej na pierwszej podstawie kasacyjnej, powódka zarzuciła naruszenie art. 172 k.c., art. 224 k.c. w zw. z art. 7 k.c. i art. 6 k.c. poprzez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że obalenie domniemania istnienia dobrej wiary po stronie osoby uzyskującej posiadanie nieruchomości będącej własnością osoby trzeciej (poprzedniego prawnego) winno nastąpić przez wykazanie, że osoba trzecia (poprzednik prawny) nie wiedziała o inwestycji obejmującego w posiadanie, bądź sprzeciwiła się korzystaniu z nieruchomości; a także naruszenie art. 172 k.c. i art. 224 k.c. w zw. z art. 2 u.k.w.h. poprzez ich błędne zastosowanie wskutek przyjęcia, że działanie przedsiębiorstwa przesyłowego, jako profesjonalisty w obrocie prawnym, w oparciu o decyzje administracyjne oraz akty prawne niższego rzędu, pozostające w kolizji z treścią ustawy oraz treścią księgi wieczystej, jest działaniem w dobrej wierze.

W odpowiedzi pozwany wnosił o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, względnie jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. i nie obejmuje merytorycznego rozpatrywania skargi kasacyjnej. W razie stwierdzenia, że występuje co najmniej jedna z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Skarżąca uzasadniła potrzebę rozpatrzenia jej skargi wystąpieniem przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. W jej ocenie istotne zagadnienie prawne dotyczy pojęcia dobrej i złej wiary w kontekście objęcia w posiadanie nieruchomości przez działającego w obrocie profesjonalistę oraz w zakresie rozkładu ciężaru dowodu w sytuacji konieczności obalenia domniemania istnienia dobrej wiary.

Powołanie przesłanki objętej art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga przedstawienia dostrzeżonego zagadnienia prawnego z powołaniem konkretnych przepisów prawa, wykazania, że jest istotne, nowe, poważne i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie sądowym, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia sprawy skarżącego, ale także innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepubl.; z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, niepubl.; z dnia 26 czerwca 2008 r. niepubl.; z dnia 26 stycznia 2012 r., I PK 124/11, niepubl.).

Przedstawione przez skarżącą pytanie pozbawione jest cech zezwalających na uznanie, że zawiera ono zagadnienie prawne istotne, nowe i mające abstrakcyjny charakter, w przyjętym rozumieniu. Skarżąca nie przedstawiła żadnych argumentów przemawiających za koniecznością podjęcia tej problematyki przez Sąd Najwyższy. Brak także podstaw do przyjęcia, że to zagadnienie jest przedmiotem rozbieżności w orzecznictwie sądów.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalone jest stanowisko, że właściciel nie jest uprawniony do żądania wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z rzeczy w przypadku, gdy korzystający używa ich w dobrej wierze. Zgodnie z art. 7 k.c., jeżeli ustawa uzależnia skutki prawne od dobrej lub złej wiary, domniemywa się istnienie dobrej wiary. Domniemanie to jest domniemaniem wzruszalnym, ale ciężar jego obalenia spoczywa, zgodnie z regułą zawartą w art. 6 k.c., na podmiocie, który z faktu przypisania innemu podmiotowi złej wiary, wywodzi skutki prawne (wyrok Sadu Najwyższego z dnia 24 maja 2005 r., V CK 48/05, nie publ.; por. także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2010 r., I CSK 3/10, nie publ.). Ustalenia poczynione przez Sąd Apelacyjny, odnoszące się do okoliczności wejścia poprzednika pozwanego w posiadanie nieruchomości powódki, oparte na domniemaniach faktycznych, wiążą Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹³ § 2

k.p.c. W konsekwencji nie zachodzi przesłanka przedsądu wskazana przez powódkę. Nie ujawniły się też okoliczności przemawiające za wystąpieniem innych przesłanek z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do merytorycznego rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

Sąd Najwyższy nie zawarł w postanowieniu rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego należnych pozwanemu mając na uwadze art. 109 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., ponieważ wniosek o ich zasądzenie dotyczył tylko wypadku merytorycznego rozpoznania sprawy (oddalenia skargi kasacyjnej), a nie etapu przedsądu.

aj